

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ОКРУЖНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД
29009, м. Хмельницький, вул. Козацька, 42, (0382) 64-15-77, inbox@adm.km.court.gov.ua

18.03.2019 № вих.-19655/19

Рада суддів України
вул. Липська, 18/5, м. Київ, 01016

18 січня 2019 року на офіційному веб-сайті Вищої кваліфікаційної комісії суддів України було розміщено повідомлення про заходи з підготовки до затвердження Порядку і методології оцінювання та самооцінювання судді (далі-Порядок).

Рішенням Ради суддів України № 9 від 25.02.2019 року вирішено затвердити пропозиції та зауваження Ради суддів України щодо проекту Порядку і методології оцінювання та самооцінювання судді.

Метою цього процесу є дослідження рівня професійної продуктивності та ефективності судді, а також визначення потреб у зміцненні професійного потенціалу та забезпеченні підвищення довіри громадськості.

Ознайомившись з текстом проекту Порядку та запропонованими пропозиціями і зауваженнями до проекту Порядку і методології оцінювання та самооцінювання судді, які затверджено Рішенням Ради суддів України від 25 лютого 2019 року, колектив суддів Хмельницького окружного адміністративного суду прийняв на зборах рішення про звернення до Ради суддів України та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України з пропозицією доопрацювати зазначений проект Порядку і методології оцінювання та самооцінювання судді з огляду на наступне.

Запропонована модель оцінювання в проекті Порядку, на наше переконання, є неприйнятною, оскільки суперечить базовим принципам функціонування судової влади.

Проект Порядку не узгоджується з приписами Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі - Закон), Кодексу суддівської етики, затвердженому XI черговим з'їздом суддів України 22.02.2013, а також Висновкам №17 (2014) та №3 (2002) Консультативної Ради європейських суддів.

Стаття 126 Конституції України визначає, що незалежність і недоторканість судді гарантується Конституцією і законами України, вплив на суддю у будь-який спосіб забороняється.

Відповідно до ч.1, ч.2 ст.83 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» кваліфікаційне оцінювання проводиться Вищою кваліфікаційною комісією суддів України з метою визначення здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді за визначеними законом критеріями.

Критеріями кваліфікаційного оцінювання є:

- 1) компетентність (професійна, особиста, соціальна тощо);
- 2) професійна етика;
- 3) доброчесність.

Частинами 1, 2 ст.90 Закону України «Про судоустрій і правовий статус суддів» визначено, що регулярне оцінювання судді упродовж перебування на посаді проводиться з метою виявлення індивідуальних потреб судді щодо вдосконалення, стимулювання його до підтримання кваліфікації на належному рівні та професійного зростання.

Регулярне оцінювання судді проводиться:

- 1) викладачами (тренерами) Національної школи суддів України за результатами підготовки шляхом заповнення анкети;
- 2) іншими суддями відповідного суду шляхом анкетування;
- 3) самим суддею шляхом заповнення анкети самооцінки;
- 4) громадськими об'єднаннями шляхом незалежного оцінювання роботи судді в судових засіданнях.

Основна ідея регулярного оцінювання — допомога у професійному самовдосконаленні судді, виявленні недоліків та створенні стимулів до самоосвіти. Результатом є покращення навичок і професійне зростання, що призводить до підвищення загальної якості судочинства.

Значення результатів регулярного оцінювання визначено ст. 91 Закону України «Про судоустрій і правовий статус суддів». Результати регулярного оцінювання можуть враховуватися під час розгляду питання про проведення конкурсу на зайняття посади у відповідному суді.

Тобто, регулярне оцінювання судді за Законом може вплинути на кар'єру судді лише у тому випадку, коли він вирішить взяти участь у конкурсі на зайняття посади судді у відповідному суді.

Кваліфікаційне ж оцінювання встановлює відповідність чи невідповідність вже займаній посаді і має результатом або надання можливості судді працювати далі, або є підставою для звільнення судді з займаної посади.

Вважаємо, що проект Порядку не відповідає меті регулярного оцінювання судді викладеній в ст. 90 Закону, а саме виявлення індивідуальних потреб судді щодо вдосконалення, стимулювання його до підтримання кваліфікації на належному рівні та професійного зростання.

За змістом статей 19, 124, 126, 127, 129 Конституції України єдина функція судді — здійснення правосуддя. Для забезпечення обов'язку кваліфіковано здійснювати правосуддя від імені України законодавець наділив суддю правом підвищувати свій професійний рівень та обов'язком проходити з цією метою відповідну підготовку в НШСУ не менше ніж раз на три роки. Таким чином, законом не передбачено обов'язку суддів здійснювати регулярне оцінювання інших суддів чи самооцінювання з метою визначення саме професійної компетентності судді.

Значна частина пунктів проекту Порядку суперечить Закону та призводить до зміни ідеї та завдання регулярного оцінювання, яке в даному випадку виступає інструментом впливу на незалежність суддів, тому Порядок в запропонованій редакції не може бути затверджений і потребує доопрацювання.

Збори суддів Хмельницького окружного адміністративного суду в цілому підтримують пропозиції та зауваження Ради суддів України щодо проекту і методології оцінювання та самооцінювання судді, затвердженні рішенням Ради суддів України № 9 від 25.02.2019 та пропонують доопрацювати проект Порядку з врахуванням пропозицій та зауважень, наведених у додатку до рішення Ради суддів України № 9 від 25.02.2019.

Також, з метою удосконалення проекту Порядку просимо розглянути та врахувати пропозиції зборів суддів Хмельницького окружного адміністративного суду, які не відображені у рішенні Ради суддів України № 9 від 25.02.2019, а саме:

1. Щодо п.3.2 Порядку, який викладено в такій редакції: «Суддя упродовж кожних трьох років повинен бути оцінений не менше ніж 10 судьями відповідного суду або не менше ніж 50 відсотками фактично працюючих у відповідному суді суддів». Пропонуємо викласти вказаний пункт в наступній редакції: «Суддя упродовж кожних **п'яти** років повинен бути оцінений не менше ніж **3 судьями** відповідного суду».

Вважаємо, що оцінювання судді має проводитись упродовж кожних п'яти років, адже 5 років є саме тим необхідним часовим проміжком, що дозволить іншим судьям надати більш об'єктивну та ґрунтовну оцінку показникам, які зазначені в анкеті оцінювання судді іншим суддею (додаток 2 до рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України).

Також належить зазначити, що згідно рекомендацій Консультативної Ради європейських суддів оцінювання не повинно проходити занадто часто, аби не справляти враження постійного нагляду, який за самою своєю природою може загрожувати незалежності судової влади.

2. Щодо п.3.10.2. Порядку, який викладено в такій редакції: «Під час проведення оцінювання суддя зобов'язаний: 1) протягом трьох років оцінити не менше двох суддів

відповідного суду або відповідної палати суду»; 2) оцінити суддів відповідного суду, визначених йому графіком проведення оцінювання, згідно з указаними у такому графіку періодами; 3) дотримуватися передбачених цим Порядком правил. Пропонуємо п. 3.10.2 викласти в наступній редакції: «Під час проведення оцінювання суддя зобов'язаний: **1) дотримуватися передбачених цим Порядком правил проведення оцінювання та самооцінювання судді**», тобто виключити 1 та 2 пункти.

Пунктом 3.10.2. Порядку встановлені додаткові обов'язки судді, які не передбачені Конституцією України та ст. 56 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», де визначені права та обов'язки судді, а тому вважаємо, що встановлення додаткових обов'язків судді має відбуватися лише шляхом внесення змін до чинного законодавства України.

3. Щодо п.п. 3 п.3.12 Порядку, який викладено в такій редакції: «Особа, відповідальна за узагальнення анкет оцінювання направляє до Національної школи суддів України копії анкет оцінювання судді іншими суддями відповідного суду». Пропонуємо п.п. 3 п. 3.12 змінити та викласти в наступній редакції: «Особа, відповідальна за узагальнення анкет оцінювання, **яка визначається зборами суддів відповідного суду направляє до Вищої кваліфікаційної комісії судів України** копії анкет оцінювання судді іншими суддями відповідного суду».

4. Щодо п.3.20 Порядку, який викладено в такій редакції: «Анкети оцінювання судді іншими суддями та висновок про результати оцінювання судді іншими суддями відповідного суду зберігаються в матеріалах особової справи судді в суді, а копії цих документів направляються до Національної школи суддів України для урахування під час реалізації визначених законом завдань». Пропонуємо п.3.20 змінити та викласти в наступній редакції «Анкети оцінювання судді іншими суддями та висновок про результати оцінювання судді іншими суддями відповідного суду зберігаються в матеріалах особової справи судді в суді, а копії цих документів **направляються до Вищої кваліфікаційної комісії судів України** для врахування під час реалізації визначених законом завдань».

Слід зазначити, що направлення копій анкет оцінювання судді іншими суддями відповідного суду до такого органу як Національна школа суддів України не передбачено Законом України «Про судоустрій і статус суддів».

Відповідно до ст. 93 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» Вища кваліфікаційна комісія судів України забезпечує ведення суддівського дос'є. Згідно п.5 ч. 4 ст. 85 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суддівське дос'є має містити інформацію про результати кваліфікаційного оцінювання судді та регулярної оцінки судді упродовж перебування на посаді. Окрім того відповідно до ст.91 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» результати регулярного оцінювання можуть враховуватися під час розгляду питання про проведення конкурсу на зайняття посади у відповідному суді.

Отже, враховуючи вищезазначені норми Закону України «Про судоустрій і статус суддів», вважаємо, що копії анкет оцінювання судді іншими суддями відповідного суду можуть направлятися лише до Вищої кваліфікаційної комісії судів України для урахування під час реалізації визначених законом завдань.

5. Пункт 5.26 Порядку, який викладено в такій редакції: «Представниками громадського об'єднання можуть бути громадяни України, які досягли вісімнадцяти років, ознайомлені з визначеними цим Порядком правилами, надали згоду бути відповідним представником та є доброчесними». Пропонуємо п. 5.26 доповнити та викласти в наступній редакції: «Представниками громадського об'єднання можуть бути громадяни України, які досягли **двадцяти п'яти років та мають повну вищу юридичну освіту, є членами відповідного громадського об'єднання** та є доброчесними, що підтверджено у встановленому порядку (щороку подають до ВККС України декларацію родинних зв'язків та декларацію доброчесності за формою і у строки передбачені Комісією), а також не мають непогашеної чи не знятої в

установленому законом порядку судимості; не визнані судом недієздатними чи обмежено дієздатними; не позбавлялись права на здійснення заняття адвокатською діяльністю; не звільнялись з посади судді, прокурора, слідчого, нотаріуса або служби в органах місцевого самоврядування за порушення присяги, трудової дисципліни, не вчиняли корупційного правопорушення, ознайомлені з визначеними цим Порядком правилами, надали згоду бути відповідним представником».

Вважаємо, що представники громадських об'єднань, які досягли лише вісімнадцятирічного віку та не мають вищої юридичної освіти, неспроможні надати відповідну об'єктивну оцінку роботі судді та належним чином визначити рівень оцінки показників в анкеті оцінювання судді громадським об'єднанням (Додаток 6 до рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України) через відсутність життєвого досвіду та освітньої кваліфікації.

6. Пропонуємо пункт 5.28 Порядку: «Повідомлення про проведення оцінювання роботи судді розглядається головою суду або виконувачем його обов'язків» викласти в наступній редакції: «Повідомлення про проведення оцінювання роботи судді розглядається **зборами суддів відповідного суду**».

Закон України «Про судоустрій та статус суддів» не передбачає розгляд головою суду або виконувачем його обов'язків повідомлення про проведення оцінювання роботи судді. При цьому відповідно до п.1 ч.5 ст. 128 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» збори суддів обговорюють питання щодо внутрішньої діяльності суду чи роботи конкретних суддів або працівників апарату суду та приймають з цих питань рішення, що є обов'язковими для суддів та працівників цього суду.

Оцінювання судді іншими суддями відповідного суду має бути засобом професійної взаємодопомоги між суддями з метою підвищення їх кваліфікації. І для того, щоб цей засіб був ефективним, він має виключити будь-які ієрархічні відносини та можливість адміністративного впливу на суддів.

Враховуючи наведене, вважаємо, що розгляд повідомлення про проведення оцінювання роботи судді слід віднести до повноважень зборів суддів.

Таким чином, результати регулярного оцінювання з урахуванням сутності цих процедур, мають враховуватися лише для самовдосконалення судді та для підтримання чи підвищення його кваліфікації під час проходження підготовки у Національній школі суддів України. А також можуть бути враховані ВККСУ в разі участі судді в конкурсі на зайняття посади у відповідному суді.

Підсумовуючи вищезазначене, просимо звернутися до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України з пропозиціями до проекту Порядку і методології оцінювання та самооцінювання судді з урахуванням вищевказаних зауважень з метою недопущення порушення незалежності суддів.

Додатки:

1. пропозиції до проекту Порядку і методології оцінювання та самооцінювання судді на 2 арк.;
2. копія рішення зборів суддів Хмельницького окружного адміністративного суду від 27 березня 2019 року № 7 на 1 арк. в 1 прим.

**Головуючий на зборах суддів
Хмельницького окружного
адміністративного суду**

О. О. Михайлов

**Пропозиції до проекту Порядку і методології оцінювання та самооцінювання судді
від Хмельницького окружного адміністративного суду**

Номер пропозиції	Редакція проекту Порядку	Запропонована редакція проекту Порядку	Примітки (за наявності)
1.	Пункт 3.2: Суддя упродовж кожних трьох років повинен бути оцінений не менше ніж 10 судьями відповідного суду або не менше ніж 50 відсотками фактично працюючих у відповідному суді суддів.	Суддя упродовж кожних п'яти років повинен бути оцінений не менше ніж 3 судьями відповідного суду	
2.	Пункт 3.10.2: Під час проведення оцінювання суддя зобов'язаний: 1) протягом трьох років оцінити не менше двох суддів відповідного суду або відповідної палати суду; 2) оцінити суддів відповідного суду, визначених йому графіком проведення оцінювання, згідно з указаними у такому графіку періодами; 3) дотримуватися передбачених цим Порядком правил.	Під час проведення оцінювання суддя зобов'язаний: 1) дотримуватися передбачених цим Порядком правил проведення оцінювання та самооцінювання судді. Пункти 1, 2 – виключити.	
3.	Підпункт 3 пункту 3.12: Особа, відповідальна за узагальнення анкет оцінювання направляє до Національної школи суддів України копії анкет оцінювання судді іншими судьями відповідного суду.	Особа, відповідальна за узагальнення анкет оцінювання, яка визначається зборами суддів відповідного суду направляє до Вищої кваліфікаційної комісії судів України копії анкет оцінювання судді іншими судьями відповідного суду.	
4.	Пункт 3.20: Анкети оцінювання судді іншими судьями та висновок про результати оцінювання судді іншими судьями відповідного суду зберігаються в матеріалах особової справи судді в суді, а копії цих документів направляються до Національної школи суддів України для урахування під час реалізації визначених законом завдань.	Анкети оцінювання судді іншими судьями та висновок про результати оцінювання судді іншими судьями відповідного суду зберігаються в матеріалах особової справи судді в суді, а копії цих документів направляються до Вищої кваліфікаційної комісії судів України для урахування під час реалізації визначених законом завдань	
5.	Пункт 5.26: Представниками громадського об'єднання можуть бути громадяни України, які досягли вісімнадцяти років, ознайомлені з визначеними цим Порядком правилами, надали згоду бути відповідним представником та є доброчесними.	Представниками громадського об'єднання можуть бути громадяни України, які досягли двадцяти п'яти років та мають повну вищу юридичну освіту, є членами відповідного громадського об'єднання та є доброчесними, що підтверджено у встановленому порядку (щороку подають до ВККС України	

		декларацію родинних зв'язків та декларацію доброчесності за формою і у строки передбачені Комісією), а також не мають непогашеної чи не знятої в установленому законом порядку судимості; не визнані судом недієздатними чи обмежено дієздатними; не позбавлялись права на здійснення заняття адвокатською діяльністю; не звільнялись з посади судді, прокурора, слідчого, нотаріуса або служби в органах місцевого самоврядування за порушення присяги, трудової дисципліни, не вчиняли корупційного правопорушення, ознайомлені з визначеними цим Порядком правилами, надали згоду бути відповідним представником.	
6.	Пункт 5.28: Повідомлення про проведення оцінювання роботи судді розглядається головою суду або виконувачем його обов'язків.	Повідомлення про проведення оцінювання роботи судді розглядається зборами суддів відповідного суду.	

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ОКРУЖНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД

29009, м. Хмельницький, вул. Козацька, 42, (0382) 64-15-77, inbox@adm.km.court.gov.ua

28.03.2019 № ВИХ.-19863/19

Вища кваліфікаційна комісія суддів України
вул. Генерала Шаповала, 9, м. Київ, 03109

18 січня 2019 року на офіційному веб-сайті Вищої кваліфікаційної комісії суддів України було розміщено повідомлення про заходи з підготовки до затвердження Порядку і методології оцінювання та самооцінювання судді (далі-Порядок).

Рішенням Ради суддів України № 9 від 25.02.2019 року вирішено затвердити пропозиції та зауваження Ради суддів України щодо проекту Порядку і методології оцінювання та самооцінювання судді.

Метою цього процесу є дослідження рівня професійної продуктивності та ефективності судді, а також визначення потреб у зміцненні професійного потенціалу та забезпеченні підвищення довіри громадськості.

Ознайомившись з текстом проекту Порядку та запропонованими пропозиціями і зауваженнями до проекту Порядку і методології оцінювання та самооцінювання судді, які затверджено Рішенням Ради суддів України від 25 лютого 2019 року, колектив суддів Хмельницького окружного адміністративного суду прийняв на зборах рішення про звернення до Ради суддів України та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України з пропозицією доопрацювати зазначений проект Порядку і методології оцінювання та самооцінювання судді з огляду на наступне.

Запропонована модель оцінювання в проекті Порядку, на наше переконання, є неприйнятною, оскільки суперечить базовим принципам функціонування судової влади.

Проект Порядку не узгоджується з приписами Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі - Закон), Кодексу суддівської етики, затвердженому XI черговим з'їздом суддів України 22.02.2013, а також Висновкам №17 (2014) та №3 (2002) Консультативної Ради європейських суддів.

Стаття 126 Конституції України визначає, що незалежність і недоторканість судді гарантується Конституцією і законами України, вплив на суддю у будь-який спосіб забороняється.

Відповідно до ч.1, ч.2 ст.83 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» кваліфікаційне оцінювання проводиться Вищою кваліфікаційною комісією суддів України з метою визначення здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді за визначеними законом критеріями.

Критеріями кваліфікаційного оцінювання є:

- 1) компетентність (професійна, особиста, соціальна тощо);
- 2) професійна етика;
- 3) доброчесність.

Частинами 1, 2 ст.90 Закону України «Про судоустрій і правовий статус суддів» визначено, що регулярне оцінювання судді упродовж перебування на посаді проводиться з метою виявлення індивідуальних потреб судді щодо вдосконалення, стимулювання його до підтримання кваліфікації на належному рівні та професійного зростання.

Регулярне оцінювання судді проводиться:

- 1) викладачами (тренерами) Національної школи суддів України за результатами підготовки шляхом заповнення анкети;
- 2) іншими судьями відповідного суду шляхом анкетування;
- 3) самим суддею шляхом заповнення анкети самооцінки;
- 4) громадськими об'єднаннями шляхом незалежного оцінювання роботи судді в судових засіданнях.

Основна ідея регулярного оцінювання — допомога у професійному самовдосконаленні судді, виявленні недоліків та створенні стимулів до самоосвіти. Результатом є покращення навичок і професійне зростання, що призводить до підвищення загальної якості судочинства.

Значення результатів регулярного оцінювання визначено ст. 91 Закону України «Про судоустрій і правовий статус суддів». Результати регулярного оцінювання можуть враховуватися під час розгляду питання про проведення конкурсу на зайняття посади у відповідному суді.

Тобто, регулярне оцінювання судді за Законом може вплинути на кар'єру судді лише у тому випадку, коли він вирішить взяти участь у конкурсі на зайняття посади судді у відповідному суді.

Кваліфікаційне ж оцінювання встановлює відповідність чи невідповідність вже займаній посаді і має результатом або надання можливості судді працювати далі, або є підставою для звільнення судді з займаної посади.

Вважаємо, що проект Порядку не відповідає меті регулярного оцінювання судді викладеній в ст. 90 Закону, а саме виявлення індивідуальних потреб судді щодо вдосконалення, стимулювання його до підтримання кваліфікації на належному рівні та професійного зростання.

За змістом статей 19, 124, 126, 127, 129 Конституції України єдина функція судді — здійснення правосуддя. Для забезпечення обов'язку кваліфіковано здійснювати правосуддя від імені України законодавець наділив суддю правом підвищувати свій професійний рівень та обов'язком проходити з цією метою відповідну підготовку в НШСУ не менше ніж раз на три роки. Таким чином, законом не передбачено обов'язку суддів здійснювати регулярне оцінювання інших суддів чи самооцінювання з метою визначення саме професійної компетентності судді.

Значна частина пунктів проекту Порядку суперечить Закону та призводить до зміни ідеї та завдання регулярного оцінювання, яке в даному випадку виступає інструментом впливу на незалежність суддів, тому Порядок в запропонованій редакції не може бути затверджений і потребує доопрацювання.

Збори суддів Хмельницького окружного адміністративного суду в цілому підтримують пропозиції та зауваження Ради суддів України щодо проекту і методології оцінювання та самооцінювання судді, затвердженні рішенням Ради суддів України № 9 від 25.02.2019 та пропонують доопрацювати проект Порядку з врахуванням пропозицій та зауважень, наведених у додатку до рішення Ради суддів України № 9 від 25.02.2019.

Також, з метою удосконалення проекту Порядку просимо розглянути та врахувати пропозиції зборів суддів Хмельницького окружного адміністративного суду, які не відображені у рішенні Ради суддів України № 9 від 25.02.2019, а саме:

1. Щодо п.3.2 Порядку, який викладено в такій редакції: «Суддя упродовж кожних трьох років повинен бути оцінений не менше ніж 10 суддями відповідного суду або не менше ніж 50 відсотками фактично працюючих у відповідному суді суддів». Пропонуємо викласти вказаний пункт в наступній редакції: «Суддя упродовж кожних **п'яти** років повинен бути оцінений не менше ніж **3 суддями** відповідного суду».

Вважаємо, що оцінювання судді має проводитись упродовж кожних п'яти років, адже 5 років є саме тим необхідним часовим проміжком, що дозволить іншим суддям надати більш об'єктивну та ґрунтовну оцінку показникам, які зазначені в анкеті оцінювання судді іншим суддею (додаток 2 до рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України).

Також належить зазначити, що згідно рекомендацій Консультативної Ради європейських суддів оцінювання не повинно проходити занадто часто, аби не справляти враження постійного нагляду, який за самою своєю природою може загрожувати незалежності судової влади.

2. Щодо п.3.10.2. Порядку, який викладено в такій редакції: «Під час проведення оцінювання суддя зобов'язаний: 1) протягом трьох років оцінити не менше двох суддів

відповідного суду або відповідної палати суду); 2) оцінити суддів відповідного суду, визначених йому графіком проведення оцінювання, згідно з указаними у такому графіку періодами; 3) дотримуватися передбачених цим Порядком правил. Пропонуємо п. 3.10.2 викласти в наступній редакції: «Під час проведення оцінювання суддя зобов'язаний: **1) дотримуватися передбачених цим Порядком правил проведення оцінювання та самооцінювання судді**», тобто виключити 1 та 2 пункти.

Пунктом 3.10.2. Порядку встановлені додаткові обов'язки судді, які не передбачені Конституцією України та ст. 56 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», де визначені права та обов'язки судді, а тому вважаємо, що встановлення додаткових обов'язків судді має відбуватися лише шляхом внесення змін до чинного законодавства України.

3. Щодо п.п. 3 п.3.12 Порядку, який викладено в такій редакції: «Особа, відповідальна за узагальнення анкет оцінювання направляє до Національної школи суддів України копії анкет оцінювання судді іншими судьями відповідного суду». Пропонуємо п.п. 3 п. 3.12 змінити та викласти в наступній редакції: «Особа, відповідальна за узагальнення анкет оцінювання, **яка визначається зборами суддів відповідного суду направляє до Вищої кваліфікаційної комісії судів України** копії анкет оцінювання судді іншими судьями відповідного суду».

4. Щодо п.3.20 Порядку, який викладено в такій редакції: «Анкети оцінювання судді іншими судьями та висновок про результати оцінювання судді іншими судьями відповідного суду зберігаються в матеріалах особової справи судді в суді, а копії цих документів направляються до Національної школи суддів України для урахування під час реалізації визначених законом завдань». Пропонуємо п.3.20 змінити та викласти в наступній редакції «Анкети оцінювання судді іншими судьями та висновок про результати оцінювання судді іншими судьями відповідного суду зберігаються в матеріалах особової справи судді в суді, а копії цих документів **направляються до Вищої кваліфікаційної комісії судів України** для врахування під час реалізації визначених законом завдань».

Слід зазначити, що направлення копій анкет оцінювання судді іншими судьями відповідного суду до такого органу як Національна школа суддів України не передбачено Законом України «Про судоустрій і статус суддів».

Відповідно до ст. 93 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» Вища кваліфікаційна комісія судів України забезпечує ведення суддівського досьє. Згідно п.5 ч. 4 ст. 85 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суддівське досьє має містити інформацію про результати кваліфікаційного оцінювання судді та регулярної оцінки судді упродовж перебування на посаді. Окрім того відповідно до ст.91 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» результати регулярного оцінювання можуть враховуватися під час розгляду питання про проведення конкурсу на зайняття посади у відповідному суді.

Отже, враховуючи вищезазначені норми Закону України «Про судоустрій і статус суддів», вважаємо, що копії анкет оцінювання судді іншими судьями відповідного суду можуть направлятися лише до Вищої кваліфікаційної комісії судів України для урахування під час реалізації визначених законом завдань.

5. Пункт 5.26 Порядку, який викладено в такій редакції: «Представниками громадського об'єднання можуть бути громадяни України, які досягли вісімнадцяти років, ознайомлені з визначеними цим Порядком правилами, надали згоду бути відповідним представником та є доброчесними». Пропонуємо п. 5.26 доповнити та викласти в наступній редакції: «Представниками громадського об'єднання можуть бути громадяни України, які досягли **двадцяти п'яти років та мають повну вищу юридичну освіту, є членами відповідного громадського об'єднання** та є доброчесними, що підтверджено у встановленому порядку (щороку подають до ВККС України декларацію родинних зв'язків та декларацію доброчесності за формою і у строки передбачені Комісією), а також не мають непогашеної чи не знятої в

установленому законом порядку судимості; не визнані судом недієздатними чи обмежено дієздатними; не позбавлялись права на здійснення заняття адвокатською діяльністю; не звільнялись з посади судді, прокурора, слідчого, нотаріуса або служби в органах місцевого самоврядування за порушення присяги, трудової дисципліни, не вчиняли корупційного правопорушення, ознайомлені з визначеними цим Порядком правилами, надали згоду бути відповідним представником».

Вважаємо, що представники громадських об'єднань, які досягли лише вісімнадцятирічного віку та не мають вищої юридичної освіти, неспроможні надати відповідну об'єктивну оцінку роботі судді та належним чином визначити рівень оцінки показників в анкеті оцінювання судді громадським об'єднанням (Додаток 6 до рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України) через відсутність життєвого досвіду та освітньої кваліфікації.

6. Пропонуємо пункт 5.28 Порядку: «Повідомлення про проведення оцінювання роботи судді розглядається головою суду або виконувачем його обов'язків» викласти в наступній редакції: «Повідомлення про проведення оцінювання роботи судді розглядається **зборами суддів відповідного суду**».

Закон України «Про судоустрій та статус суддів» не передбачає розгляд головою суду або виконувачем його обов'язків повідомлення про проведення оцінювання роботи судді. При цьому відповідно до п.1 ч.5 ст. 128 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» збори суддів обговорюють питання щодо внутрішньої діяльності суду чи роботи конкретних суддів або працівників апарату суду та приймають з цих питань рішення, що є обов'язковими для суддів та працівників цього суду.

Оцінювання судді іншими судьями відповідного суду має бути засобом професійної взаємодопомоги між судьями з метою підвищення їх кваліфікації. І для того, щоб цей засіб був ефективним, він має виключити будь-які ієрархічні відносини та можливість адміністративного впливу на суддів.

Враховуючи наведене, вважаємо, що розгляд повідомлення про проведення оцінювання роботи судді слід віднести до повноважень зборів суддів.

Таким чином, результати регулярного оцінювання з урахуванням сутності цих процедур, мають враховуватися лише для самовдосконалення судді та для підтримання чи підвищення його кваліфікації під час проходження підготовки у Національній школі суддів України. А також можуть бути враховані ВККСУ в разі участі судді в конкурсі на зайняття посади у відповідному суді.

Підсумовуючи вищезазначене, просимо врахувати вказані вище зауваження під час доопрацювання проекту Порядку і методології оцінювання та самооцінювання судді.

Додатки:

1. пропозиції до проекту Порядку і методології оцінювання та самооцінювання судді на 2 арк.;
2. копія рішення зборів суддів Хмельницького окружного адміністративного суду від 27 березня 2019 року № 7 на 1 арк. в 1 прим.

**Головуючий на зборах суддів
Хмельницького окружного
адміністративного суду**

О. О. Михайлов

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ОКРУЖНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД

29009, м. Хмельницький, вул. Козацька, 42, (0382) 64-15-77, inbox@adm.km.court.gov.ua

18.03.2019 № вих.-1966 Б/18

Рада суддів України

вул. Липська, 18/5 м. Київ, 01016

Вища рада правосуддя

вул. Студентська, 12-а м. Київ,
04050

18 січня 2019 року на офіційному сайті Вищої кваліфікаційної комісії суддів України було розміщено повідомлення про заходи з підготовки до затвердження Порядку і методології оцінювання та самооцінювання судді.

Розглянувши зазначений проект Порядку і методології оцінювання та самооцінювання судді, судді Хмельницького окружного адміністративного суду зборами суддів 27 березня 2019 року висловили свою позицію стосовно окремих питань регулярного оцінювання, про що зазначатиметься далі.

Відповідно до частини 1 статті 90 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» регулярне оцінювання судді упродовж перебування на посаді проводиться з метою виявлення індивідуальних потреб судді щодо вдосконалення, стимулювання його до підтримання кваліфікації на належному рівні та професійного зростання.

Частина 2 цієї ж статті встановлює, що засобами регулярного оцінювання, серед іншого, є оцінювання шляхом анкетування іншими суддями відповідного суду та незалежне оцінювання роботи судді в судових засіданнях громадськими об'єднаннями.

Результати регулярного оцінювання можуть враховуватися під час розгляду питання про проведення конкурсу на зайняття посади у відповідному суді (стаття 91 Закону)

Що стосується оцінювання шляхом анкетування іншими суддями відповідного суду, вважаємо, що вказаний вид оцінювання не може претендувати на об'єктивність, справедливість та достовірність, оскільки прямо пов'язаний з суб'єктивною оцінкою суддів членами власного колективу.

Не заперечуючи того, що суддя зазвичай виступає взірцем етичної поведінки та дотримання моральних принципів у суспільстві, ніколи не можна виключати ймовірність існування різнорідних професійних або особистих відносин всередині колективу, а також наявність конфліктів інтересів стосовно тих чи інших питань, які можуть прямо впливати на міжособистісні стосунки між колегами.

Зважаючи на це, оцінка суддями інших своїх колег-суддів не є об'єктивною та не може відображати дійсний стан справ, оскільки ґрунтується швидше не на встановлених законом критеріях, а на особистих висновках та суб'єктивному досвіді.

Як вбачається з норм міжнародних актів про суддівську незалежність, на перебіг кар'єри будь-якого судді не можуть впливати будь-які суб'єктивні чинники, які прямо не стосуються його професійних та ділових здібностей.

У той же час об'єктивні показники роботи судді можуть підлягати перевірці уповноваженим на це органом, яким в Україні є Вища Кваліфікаційна комісія суддів України.

Відтак, видається сумнівним, що положення про оцінювання суддів шляхом анкетування іншими судьями відповідного суду узгоджується з нормами Конституції про гарантії незалежності судді.

Якщо ж говорити про незалежне оцінювання роботи судді в судових засіданнях громадськими об'єднаннями, то відповідно до частини 5 статті 90 Закону громадські об'єднання мають право організовувати незалежне оцінювання роботи судді у відкритих судових засіданнях. Результати незалежного оцінювання роботи судді в судовому засіданні фіксуються в анкеті, що містить інформацію про тривалість розгляду справи, дотримання суддею правил судочинства і прав учасників процесу, культуру спілкування, рівень неупередженості судді, рівень задоволення поведінкою судді учасниками процесу, зауваження щодо ведення процесу, інші відомості.

Заповнена анкета незалежного оцінювання роботи судді в судовому засіданні може бути включена до суддівського дос'є.

Слід зазначити, що на даний час Закон про судоустрій ніяк не регулює кваліфікаційні та інші вимоги, що висуваються до тих осіб з числа громадськості, які беруть участь у цьому виді оцінювання.

Зокрема, не встановлюються будь-які вимоги до рівня правосуб'єктності, освіти, кваліфікації, стажу роботи осіб, яких допускать до оцінювання суддів. В свою чергу це викликає обґрунтовані сумніви у здатності таких осіб правильно та об'єктивно оцінити якість судового процесу а також ті чи інші процесуальні особливості.

Відтак, видається неправильним те, що в судовий процес фактично дозволяється втручатись стороннім особам, які, ймовірно, не завжди володітимуть належним рівнем професійної компетентності для об'єктивної оцінки, однак будуть наділені широкими повноваженнями для суб'єктивних висновків та припущень.

На наше переконання, вказане положення закону створює пряму загрозу гарантії незалежності суддів, передбаченій статтею 129 Конституції, відповідно до якої суддя, здійснюючи правосуддя, є незалежним та керується верховенством права.

Крім цього, вважаємо, що запропонований законодавцем безпрецедентний рівень «транспарентності» судів стосовно інших інститутів суспільства виправдовує себе лише в умовах дійсно демократичної та високорозвиненої правової держави, де висока роль суду не лише усвідомлюється громадянами та громадськими організаціями, але і усіяло підтримується та пропагується ними.

У той же час, ситуація з рівнем незалежності суду в Україні не лише не виправдовує додаткові засоби втручання у судочинство, якими фактично є встановлені законодавцем види додаткового регулярного оцінювання, але і призводить до подальшого утвердження думки про те, що суд повинен бути ще більше підконтрольним і підзвітним.

Вишевикладене вказує на те, що згадані положення закону не відповідають інтересам суддів, а також не узгоджуються з положеннями про роль суду, визначеними не лише Основним Законом України, але і міжнародними актами про статус суддів.

Так само не відповідають вони і меті регулярного оцінювання, яка зазначена у частині 1 статті 90 Закону про судоустрій, як виявлення індивідуальних потреб судді щодо вдосконалення, стимулювання його до підтримання кваліфікації на належному рівні та професійного зростання.

На нашу думку, для стимулювання судді до підтримання кваліфікації на належному рівні та професійного зростання достатніми є проведення кваліфікаційного оцінювання в рамках конкурсних процедур для зайняття посади судді, а також оцінювання експертами (тренерами) Національної школи суддів під час періодичних навчань та тренінгів.

Зважаючи на це, ми вважаємо, що Рада суддів України, як вищий орган суддівського самоврядування та представник інтересів усіх суддів держави, а Вища рада правосуддя як конституційний орган, який створений для забезпечення незалежності судової влади, мають право та зацікавлені у зверненні до Верховного суду з метою ініціювання Конституційного подання про невідповідність положень частини 2 статті 90 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» стосовно оцінювання суддів шляхом анкетування іншими судьями відповідного суду та оцінювання роботи судді в судових засіданнях громадськими об'єднаннями вимогам статті 129 Конституції України в частині додержання гарантій незалежності суддів.

Враховуючи викладене,

ПРОСИМО:

звернутись в інтересах суддів України до Верховного суду з метою ініціювання ним Конституційного подання про невідповідність положень частини 2 статті 90 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (стосовно оцінювання суддів шляхом анкетування іншими судьями відповідного суду та оцінювання роботи судді в судових засіданнях громадськими об'єднаннями) вимогам статті 129 Конституції України в частині додержання гарантій незалежності суддів.

Додаток: копія рішення зборів суддів Хмельницького окружного адміністративного суду від 27 березня 2019 року № 7 на 1 арк. в 1 прим.

**Головуючий на зборах суддів
Хмельницького окружного
адміністративного суду**

О. О. Михайлов

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ОКРУЖНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД
29009, м. Хмельницький, вул. Козацька, 42, (0382) 64-15-77, inbox@adm.km.court.gov.ua

18.03.2019 № вих.-1970/18

Рада суддів України
вул. Липська, 18/5 м. Київ, 01016

Вища рада правосуддя
вул. Студентська, 12-а м. Київ,
04050

18 січня 2019 року на офіційному сайті Вищої кваліфікаційної комісії суддів України було розміщено повідомлення про заходи з підготовки до затвердження Порядку і методології оцінювання та самооцінювання судді.

Розглянувши зазначений проект Порядку і методології оцінювання та самооцінювання судді, судді Хмельницького окружного адміністративного суду зборами суддів 27 березня 2019 року висловили свою позицію стосовно окремих питань регулярного оцінювання, про що зазначатиметься далі.

Відповідно до частини 1 статті 90 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» регулярне оцінювання судді упродовж перебування на посаді проводиться з метою виявлення індивідуальних потреб судді щодо вдосконалення, стимулювання його до підтримання кваліфікації на належному рівні та професійного зростання.

Частина 2 цієї ж статті встановлює, що засобами регулярного оцінювання, серед іншого, є оцінювання шляхом анкетування іншими суддями відповідного суду та незалежне оцінювання роботи судді в судових засіданнях громадськими об'єднаннями.

Результати регулярного оцінювання можуть враховуватися під час розгляду питання про проведення конкурсу на зайняття посади у відповідному суді (стаття 91 Закону)

Що стосується оцінювання шляхом анкетування іншими суддями відповідного суду, вважаємо, що вказаний вид оцінювання не може претендувати на об'єктивність, справедливість та достовірність, оскільки прямо пов'язаний з суб'єктивною оцінкою суддів членами власного колективу.

Не заперечуючи того, що суддя зазвичай виступає взірцем етичної поведінки та дотримання моральних принципів у суспільстві, ніколи не можна виключати ймовірність існування різноманітних професійних або особистих відносин всередині колективу, а також наявність конфліктів інтересів стосовно тих чи інших питань, які можуть прямо впливати на міжособистісні стосунки між колегами.

Зважаючи на це, оцінка суддями інших своїх колег-суддів не є об'єктивною та не може відображати дійсний стан справ, оскільки ґрунтується швидше не на встановлених законом критеріях, а на особистих висновках та суб'єктивному досвіді.

Як вбачається з норм міжнародних актів про суддівську незалежність, на перебіг кар'єри будь-якого судді не можуть впливати будь-які суб'єктивні чинники, які прямо не стосуються його професійних та ділових здібностей.

У той же час об'єктивні показники роботи судді можуть підлягати перевірці уповноваженим на це органом, яким в Україні є Вища Кваліфікаційна комісія суддів України.

Відтак, видається сумнівним, що положення про оцінювання суддів шляхом анкетування іншими судьями відповідного суду узгоджується з нормами Конституції про гарантії незалежності судді.

Якщо ж говорити про незалежне оцінювання роботи судді в судових засіданнях громадськими об'єднаннями, то відповідно до частини 5 статті 90 Закону громадські об'єднання мають право організувати незалежне оцінювання роботи судді у відкритих судових засіданнях. Результати незалежного оцінювання роботи судді в судовому засіданні фіксуються в анкеті, що містить інформацію про тривалість розгляду справи, дотримання суддею правил судочинства і прав учасників процесу, культуру спілкування, рівень неупередженості судді, рівень задоволення поведінкою судді учасниками процесу, зауваження щодо ведення процесу, інші відомості.

Заповнена анкета незалежного оцінювання роботи судді в судовому засіданні може бути включена до суддівського дос'є.

Слід зазначити, що на даний час Закон про судоустрій ніяк не регулює кваліфікаційні та інші вимоги, що висуваються до тих осіб з числа громадськості, які беруть участь у цьому виді оцінювання.

Зокрема, не встановлюються будь-які вимоги до рівня правосуб'єктності, освіти, кваліфікації, стажу роботи осіб, яких допускать до оцінювання суддів. В свою чергу це викликає обгрунтовані сумніви у здатності таких осіб правильно та об'єктивно оцінити якість судового процесу а також ті чи інші процесуальні особливості.

Відтак, видається неправильним те, що в судовий процес фактично дозволяється втручатись стороннім особам, які, ймовірно, не завжди володітимуть належним рівнем професійної компетентності для об'єктивної оцінки, однак будуть наділені широкими повноваженнями для суб'єктивних висновків та припущень.

На наше переконання, вказане положення закону створює пряму загрозу гарантії незалежності суддів, передбаченій статтею 129 Конституції, відповідно до якої суддя, здійснюючи правосуддя, є незалежним та керується верховенством права.

Крім цього, вважаємо, що запропонований законодавцем безпрецедентний рівень «транспарентності» судів стосовно інших інститутів суспільства виправдовує себе лише в умовах дійсно демократичної та високорозвиненої правової держави, де висока роль суду не лише усвідомлюється громадянами та громадськими організаціями, але і усіляко підтримується та пропагується ними.

У той же час, ситуація з рівнем незалежності суду в Україні не лише не виправдовує додаткові засоби втручання у судочинство, якими фактично є встановлені законодавцем види додаткового регулярного оцінювання, але і призводить до подальшого утвердження думки про те, що суд повинен бути ще більше підконтрольним і підзвітним.

Вищевикладене вказує на те, що згадані положення закону не відповідають інтересам суддів, а також не узгоджуються з положеннями про роль суду, визначеними не лише Основним Законом України, але і міжнародними актами про статус суддів.

Так само не відповідають вони і меті регулярного оцінювання, яка зазначена у частині 1 статті 90 Закону про судоустрій, як виявлення індивідуальних потреб судді щодо вдосконалення, стимулювання його до підтримання кваліфікації на належному рівні та професійного зростання.

На нашу думку, для стимулювання судді до підтримання кваліфікації на належному рівні та професійного зростання достатніми є проведення кваліфікаційного оцінювання в рамках конкурсних процедур для зайняття посади судді, а також оцінювання експертами (тренерами) Національної школи суддів під час періодичних навчань та тренінгів.

Зважаючи на це, ми вважаємо, що Рада суддів України, як вищий орган суддівського самоврядування та представник інтересів усіх суддів держави, а Вища рада правосуддя як конституційний орган, який створений для забезпечення незалежності судової влади, мають право та зацікавлені у зверненні до Верховного суду з метою ініціювання Конституційного подання про невідповідність положень частини 2 статті 90 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» стосовно оцінювання суддів шляхом анкетування іншими судьями відповідного суду та оцінювання роботи судді в судових засіданнях громадськими об'єднаннями вимогам статті 129 Конституції України в частині додержання гарантій незалежності суддів.

Враховуючи викладене,

ПРОСИМО:

звернутись в інтересах суддів України до Верховного суду з метою ініціювання ним Конституційного подання про невідповідність положень частини 2 статті 90 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (стосовно оцінювання суддів шляхом анкетування іншими судьями відповідного суду та оцінювання роботи судді в судових засіданнях громадськими об'єднаннями) вимогам статті 129 Конституції України в частині додержання гарантій незалежності суддів.

Додаток: копія рішення зборів суддів Хмельницького окружного адміністративного суду від 27 березня 2019 року № 7 на 1 арк. в 1 прим.

**Головуючий на зборах суддів
Хмельницького окружного
адміністративного суду**

О. О. Михайлов